

Vilseledande om statliga bostadssubventioner

INSÄNT

I SUNT FÖRNUFT NR 4/94 skrev förre ordföranden i Villaägarförbundet, Ingvar Fridell, en debattartikel "Bostadssubventionerna skuld till statskulden". Fridell hävdar där att statens utgifter för räntebidragen sedan 1975 uppgår till ca 400 miljarder kr. Han fortsätter "Av den nuvarande statsskulden på drygt tusen miljarder kronor beror alltså mer än en tredjedel på räntebidragen". Han påstår också att bostadssubventionerna lett till en felaktig inriktning på bostadsproduktionen med följd att "byggkostnaderna kunnat stiga till extremt höga nivåer".

Fridells påståenden är vilseledande på flera olika sätt:

1. "Cirka en tredjedel av statskulden beror på räntebidragen". Han begär här det klassiska felet att jämföra olika storheter, i detta fall olika tidsperioder: Han adderar statens kostnader för räntebidragen för perioden 1975-1994 (19 år) och ställer summan i relation till statsskulden 1994 (ett år). Samma missvisande jämförelse kan givetvis göras för alla andra budgetposter t. ex försvaret, skolan, sjukvården, u-landsbiståndet etc. Denna desinformation är knappast oavsiktlig, utan tjänar troligen syftet att diskreditera statens subventionering av boendet. Det är beklagligt och svårförståeligt att en person som suttit i ledande befattning inom en boendeorganisation gör sig skyldig till fel av denna kaliber.

2. "Bostadssubventionerna har lett till extremt höga byggkostnader". Det kan hävdas att subventionerna med-

verkat till att byggkostnaderna under en period utvecklats snabbare än konsumentprisindex. Till detta har dock även bidragit bl.a. långtgående statliga krav på byggandet enligt PBL och efterkrigstidens kraftigaste högkonjunktur. Jag känner ej till någon kalkyl

där man försökt rangordna dessa olika faktorer, ej heller någon kalkyl som demonstrerar att subventionerna i sig varit specifikt kostnadsdrivande. Mekanismen kan i minst lika hög grad ha varit att de hårda statliga bygglovskräven krävt den höga graden av statlig finansieringsmedverkan. Det bör också noteras att det Fridell kallar "extremt höga nivåer" avseende byggkostnaderna i själva verket motsvarar det vid tillfället rådande marknadspriset, eftersom upphandlingen sker i konkurrens.

3. "Räntebidrag"

Genom att använda termen "räntebidrag" kan den okunnige bibringas uppfattningen att det är fråga om ett ensidigt statligt bidrag, analogt med t.ex. ett barnbidrag eller ett bostadsbidrag. Den avgörande skillnaden för bostadslån är dock att beslutet om ny eller ombyggnad föregås av att flera olika aktörer (länsbostadsnämnden/staten, bottenlåneinstitutet och fastighetsägaren) självständigt tar ställning till den aktuella finansieringsplanen för projektet.

Staten ställer hårda standardkrav inom en rad olika områden (soprum, ventilation, rördragning, kulturhänsyn etc), bottenlåneinstitutet ger offert på bottenlån och accepterar nettoavsering, fastighetsägaren erhåller som mot-

prestation för bygglovsåtagandet en av staten garanterad räntekostnadsutveckling. Först efter beslut av alla tre aktörerna kan byggprojektet inledas.

Man kan ha olika uppfattning om statliga subventioner till bostadsbyggandet. Förespråkarna talar om statens ansvar för att befolkningen har tillgång till goda, säkra och välplanerade bostäder och menar att staten skall styra bostadsbyggandet nogt via Plan- och Bygglagen (PBL) och bygglovsinstitutet. Detta övergripande mål motiverar att en betydande andel av statens skatteintäkter används för bostadsändamål.

Motståndarna hävdar medborgarnas rätt att själva välja boendeform och boendestandard efter sina växlande behov och anspråk under olika livsfaser och att dessa val underlättas av att man själv disponerar en större del av sin inkomst. Bostadssubventioner tenderar enligt denna bedömning att konformisera och fördyra bostadsbyggandet.

Oavsett vilken bedömning man gör av bostadssubventionerna är det avgörande att debatten är så klar och tydlig som möjligt så att medborgarna kan ta ställning till argumenten. Det är tyvärr sannolikt att Fridells artikel fått en del läsare att på osakliga grunder ta ställning mot fortsatta bostadssubventioner.

Sunt Förnuft har en vällovlig avsikt att via opinionsbildning medverka till goda statliga finanser och en begränsning av beskattningen av medborgarna. Härvid är det avgörande att endast välgrundade debattinlägg presenteras. Enligt min mening borde Sunt Förnufts redaktion på ett tidigt stadium ha avvisat Fridells artikel på grund av sin ovederhäftighet och tendentiösa avsikt. För att korrigera misstaget anser jag att Sunt Förnuft bör medverka till att en komparativ kostnadsbedömning enligt ovan tas fram. Innan den publiceras bör den bedömas av t. ex två oberoende sakkunniga på området.

GUNNAR AKNER

God publicistisk sed är att låta olika meningar komma till tals. Redaktionerna styr inte på ett sätt som antyds i slutet av insändaren. Och framförallt underställer inte redaktören bedömningen av en artikel andras omdöme. Var och en står för sina egna åsikter på debattsidor och insändarspalter.

BENGT GUSTAFSON
chefredaktör

Valberedningens förslag till styrelse

Valberedningen föreslår följande val till Skattebetalarnas styrelse för mandatperioden 1995-99:

Omval av Johan Koskull, Alvesta, Gösta Lewenhaupt, Stockholm, Tomas Lundahl, Växjö, Sybill Lundstedt, Hanninge, Peter Sjöstrand, Stockholm, Birgitta Widelöv, Malmö.

Till nyval föreslås Ulla Gustafsson, småföretagare, Kramfors, Hillevi Rosenquist, civilekonom, Stockholm, Stephan Tolstoy, aukt revisor, Stockholm. Styrelsen kompletteras med föreningens verkställande direktör Björn Tarras-Wahlberg.

Omval av revisorer 1995

Jan Eriksson, aukt revisor, Stockholm, ordinarie, Lars Nabseth, professor, Bromma, ordinarie, Eva Haage, aukt revisor, Stockholm, suppleant samt nyval av Per Odgren, kontorschef, Stockholm, suppleant.

Valberedningens förslag är preliminärt och kan kompletteras. Medlemmarna är välkomna med synpunkter och förslag till kansliet eller till valberedningens t.f. ordförande Björn Bergström, tel 08-755 66 18, senast den 18 april.